

BESLUT

2020-06-22

Dnr: 19/03901

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2019-11-25, inslag om en rättegång; fråga om opartiskhet, saklighet och respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget inleddes med att en skylt med texten ”Två partikollegor möts i förtalsrättegång” visades, varpå följande sades.

(Nyhetspresentatör 1) – En kvinnlig före detta miljöpartist stod idag inför rätta vid Södertörns tingsrätt åtalad för att för två år sedan ha spridit grova anklagelser på sociala medier om den före detta riksdagsledamoten [namn ledamot].

(Nyhetspresentatör 2) – Anklagelserna fick stor spridning och ledde till att [namn ledamot] senare petades från partiets riksdagsgrupp. Vid dagens rättegång medgav kvinnan att hon skrivit inläggen för att förhindra att [namn ledamot] skulle bli omvald.

ANMÄLAN

Anmälaren, som är den åtalade kvinnan som omnämndes i inslaget, anser att inslaget var partiskt och anför sammanfattningsvis följande. Åklagarsidans uppgifter presenterades som fakta utan att det framkom att dessa bestridits av försvaret och att uppgifterna inte styrkts med bevisning under rättegången. Om inslaget istället var en intervju med åklagaren borde det ha framgått och inte presenterats som opartiska fakta. Det hade varit ännu bättre om även försvaret fick komma till tals. Särskilt eftersom sändningen riskerade påverka berörda nämndemän. Inslaget riskerade dessutom att allvarligt skada en privatperson.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) har getts tillfälle att yttra sig över om inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och bestämmelsen om respekt för den enskildes privatliv. SVT anför i huvudsak följande.

Det aktuella inslaget var ett kort sammanfattande telegram om rättegången som enbart pågick under det aktuella datumet och byggde på förstahandsuppgifter. En av SVT:s politikreportrar satt med under rättegången och innehållet i telegrammet var ett referat av vad reportern hade hört den före detta miljöpartisten säga under rättegången.

Under sektionen ”Domsäl” i domen i målet framgår att miljöpartisten:

...har uppgett att hon gjorde inlägget på Instagram, där hon i princip bara hade följare som var miljöpartister, i syfte att dessa inte skulle rösta fram eller på annat sätt ge [ledamoten] förtroendepositioner inför det kommande valet. Hon har också uppgett att hon gjorde det under #metoo för att berätta sin historia om vad hon varit med om.

När det gäller själva rättegången sades naturligtvis även andra saker än det som återgavs i telegrammet. I det korta sammanfattande format som telegrammet utgjorde var dock ”Vid dagens rättegång medgav kvinnan att hon skrivit inläggen för att förhindra att [ledamoten] skulle bli omvald” något som redaktionen uppfattade att anmälaren stod för.

SVT anser inte att det korta referatet var nedsättande eller att det skadade hennes sak. Tillsammans med den följande meningen pekade det på att hennes syn var att hon ville skydda sin omgivning från något hon upplevde var en fara. SVT vill framhålla att anmälaren inte nämndes vid namn eller förekom på bild i telegrammet.

ANMÄLARENS KOMMENTAR PÅ SVT:S YTTRANDE

Anmälaren anför i huvudsak följande.

Det påstods att anklagelserna fick stor spridning och att de ledde till att ledamoten fick lämna sin plats på Miljöpartiets riksdagslista. Detta är påståenden som åklagarsidan förde fram och som bestreds av försvaret. Det framhålls även i yttrandet att den åtalade inte visades i bild eller nämndes vid namn. För de berörda nämndemännen som kan ha påverkats av inslaget torde det dock inte råda något tvivel om vilken rättegång eller vilken kvinna det handlade om.

Efter inslaget föll ett domslut som slog fast att spridningen varit tillräckligt omfattande för att motivera fällande dom. Detta var vid tiden för inslaget ännu inte prövat och domslutet kan ha påverkats av inslaget.

Att publicerandet av anklagelserna mot ledamoten ledde till att han fick lämna sin plats på Miljöpartiets riksdagslista har dementerats av Miljöpartiets partisekreterare. Detta framhölls av försvaret under rättegången. I den dom som föll efter inslaget så tog man inte ställning till om publikationen bidrog till att ledamoten förlorade sin plats på riksdagslistan. Denna fråga är således inte rättsligt prövad.

PROGRAMFÖRETAGETS TILLÄGGSYTTRANDE

SVT anför i huvudsak följande.

Som framgår av inslaget sades det inte att efter publicerandet av anklagelserna ledde det till att riksdagsledamoten fick lämna sin plats på Miljöpartiets riksdagslista. Det som sades var att de aktuella anklagelserna på sociala medier ”fick stor spridning och ledde till att [ledamoten] senare petades från partiets riksdagsgrupp.” Detta byggde på uppgifter från ett flertal egna källor samt en analys av hur händelserna utspelat sig, vad det haft för konsekvenser och när detta skett. SVT har i sitt yttrande redogjort för ett antal händelser.

I sammanhanget kan också nämnas att anmälaren själv angett att syftet med publiceringen på sociala medier var att förhindra riksdagsledamoten att fortsätta som politiker. Detta framgår av det tidigare yttrandet i ärendet och av den fällande domen i förtalsmålet. SVT har bifogat domen.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten. Den tillämpas även i fall med namnpublicering vid brott eller misstanke om brott.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Att det aktuella inslaget sändes innan förtalsrättegången var avslutad innebär inte att inslaget strider mot kravet på opartiskhet i den delen. Granskningsnämnden kan därutöver inte finna att det anmälaren anført om att det utelämnades information i inslaget medför att SVT agerat partiskt.

Mot bakgrund av handlingarna i ärendet anser nämnden att SVT visat tillräcklig grund för uppgifterna i inslaget. Inslaget strider inte mot kravet på saklighet.

Nämnden anser att SVT gjort vad som rimligen kan krävas för att anmälaren inte ska kunna identifieras för andra än dem som redan känner till de aktuella omständigheterna. Inslaget strider därför inte mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Rasmus Gedda

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.